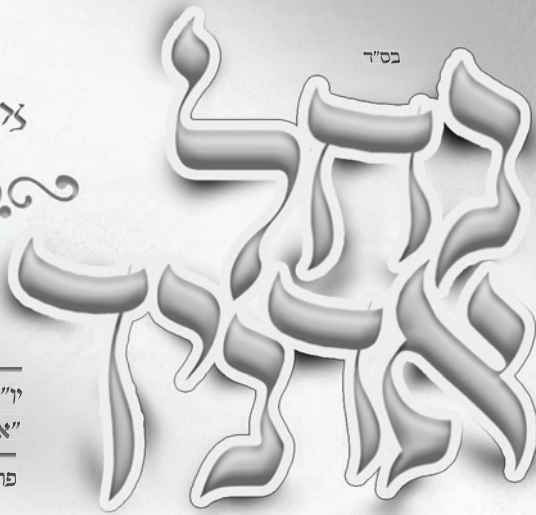

להגלות נעים תורה וחסידי
מנדר היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' תולדות תשפ"ד • גליון רכ"ח

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

"כי ציד בפיו"

נשמות התנאים הקדושים שהיו גנוזות בעשוי

בפרשתנו פרשת תולדות כותבת התורה"ק "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו". ופירש רש"י יודע ציד - לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן וכסבור אביו שהוא מדקדק במצוות. וצריך לבאר מה שנתיענו מפרשי התורה באהבתו של יצחק אביו לעשו הרשע ואיך יתכן שיצחק אביו בקדושתו הנוראה לא ירגיש בגודל טומאתו של עשיו הרשע ורמאותו.

אהבת יצחק לנשמת ר' עקיבא ושאר התנאים

ובלקוטי תורה לרבינו האריז"ל על עובדיה מובא הסבר בפנימיות הענין. כי בפיו של עשו היו גנוזות נשמות ראשי ישראל שמעיה ואבטליון רבי מאיר ורבי עקיבא שהיו בני גרים ויצאו מזרעו של עשו הרשע. וזהו שכתוב ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, שהיה לו ציד של נשמות קדושות הללו בפיו. ועל פי האמור מוסיף האריז"ל לבאר כמין חומר מה שמבואר בתרגום יונתן (בדאשית ג') כי כשמנע עשו מהשבטים לקבור את יעקב במערת המכפלה לקח חושים בן דן חרב וקטע את ראשו של עשו ונתגלגל הראש במערת המכפלה ונח בחיקו של יצחק אביו, וגופו של עשו קברו בניו בשדה המכפלה ולא במערה. וצריך להבין איך זכה רשע זה שראשו יקבר במערת המכפלה. אך לפי האמור מבאר האריז"ל שמכיון שבראשו של עשו היו גנוזות נשמות קדושות של ראשי ישראל גדולי התנאים שהיו מבני גרים מזרעו של אדום לכן נסתבב מן השמים לנתק את ראשו של עשו מגופו הטמא ונתגלגל ראשו עם הנשמות הקדושות להיקבר אצל יצחק אביו מקור הקדושה במערת המכפלה.

בא וראה מה שמגלה לנו המאור עינים בפרשתנו ברוח קדשו בתוספת ביאור: ואיתא בכתבי האריז"ל ז"ל שמה שיצחק אהב את עשו כי ציד בפיו - כי נשמת רבי עקיבא היתה מדברת מפיו, כי היתה כלולה בו בבחינת ראש של עשו. כלומר מה שכתוב שיצחק אהב את עשו כי ציד בפיו הכוונה בזה כשדיבר עשו שמע יצחק את קולו של רבי עקיבא שנשמתו היתה שבויה בראשו של עשו בוקע מפיו של עשו. ובהמשך הדברים מוסיף המאור עינים לבאר כי בעצם שמע יצחק את קולן של כל נשמות התנאים שהיו שבויות בראשו של עשו רבי עקיבא, רבי מאיר שמעיה ואבטליון, אבל במיוחד שמע יותר את נשמת רבי עקיבא שהיתה כלולה בו. ולפי"ז מבאר המאור עינים באופן מופלא את דברי רש"י הק' יודע ציד לצוד ולרמות את אביו בפיו ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן וכו', שהרי בודאי צריך ביאור מה התפעל יצחק כל כך ממה ששאל עשו דוקא שאלה זו.

חזה בשאלות עשוי את מעיו של ר"ע לעתיד

אלא שביאור הענין על פי ששינו בגמרא נדרים (דף ג' ע"ב) שאחרי שנשא רבי עקיבא את רחל בת כלבא שבוע הדירה אביה מכל נכסיו וגירשה מביתו והיו ישינים בבית התבן בלי כר וכסת בעניות גדולה. ומספרים לנו חכמינו ז"ל שבא אליהם אליהו הנביא ונדמה להם כעני, וביקש אם יכולים לתת לו קצת תבן כי אשתי

המשך בעמוד ב' <<<

עבודת ה' בכל תקופות החיים

שני גוים בבטן (בראשית כ"ה, כ"ג) וברש"י, גיים כתיב, כמו גאים, אלו אנטונינוס ורבי שלא פסקו מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים (ברכות ז' ע"ג). הכוונה, שהאדם השלם מכניע ומשבר כל תאוות גשמיות עד כי גם לדברים המוכרחים לקיום הגוף - שבהכרח הוא עושה - מצונן הוא, וגם לאכילה אינו להוט ומתאוה, אך אוכל הוא בכדי שיוכל לעבוד להשי"ת. ועוד זאת, שהצדיק באכילתו מעלה הניצוצין הקדושים ומחזירן לשורשן בכונתו ויחודיו. והנה, בעוד שהאדם בנעוריו אז נקל לו להאיש הקדוש לחשוב מחשבות וגם להעלות ניצוצין בכונתו, מפני שמוחו צלול; אבל יקשה עליו לשבר עצמו מכל תאוה גופנית ברתחת דמיו. ולהיפך לעת הזקנה, מהנקל הוא לו הכנעת התאוה, אבל לפעמים לרפיון כוחו לא יוכל לכוון באכילתו, ואינו מחזיר הניצוצין לשורשן. אבל אנטונינוס ורבי לגודל מדריגתם, לא פסק מעל שולחנם "לא צנון", קריירות לתאוה, "ולא חזרת", החזרת הניצוצין לשורשן, "לא בימות החמה", ימות הנוער, "ולא בימות הגשמים", ימי הזקנה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

עבודת ה' בימי הנעורים

ויאמר ד' לה וגו' רבי יעבד צעיר (בראשית כ"ה, כ"ג). פי' מי שהוא רוצה להיות גדול בתורה ומעשים טובים, יתחיל ללמוד ולעבוד את השי"ת בילדותו בעודו צעיר בשנים.

או יאמר ע"ד מה שכתוב ודוד מכרכר בכל עוז וגו' ואמר ונקלותי עוד מזאת וגו', אם כי אינו מדרך המלך, עם כל זה בעת עבודתו והתלהבות להשי"ת הי' שפל בעיניו. והי' שמרמוז הכתוב ורב, הגם שהוא גדול הדור כי מאן מלכי רבנן, עכ"ל יעבד צעיר, בעת העבודה להשי"ת יעשה עצמו כמו צעיר לבל יחוש על כבודו.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

ע"י הקול יעקב יהיה להם גם ידי עשוי

הקול קול יעקב וגו'. דרשו רז"ל במדרש עיי ב"ר ס"ה, כל זמן שקולו של יעקב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשוי וכו'. וידוע הדיוק דפשוטי' דקרא שמרע לכא' שאע"פ שהקול קול יעקב יהיו הידים ידי עשוי ח"ו. ונל"פ הכונה דה"ק, "הקול קול יעקב והידיים" שהם "ידי עשוי" ג"כ יהיו ליעקב. דו"י החיבור מחברתן למעלה. ולכן דוקא כאשר הקול קול יעקב, אז נמשך ונטפל להקול גם הידים, שגם כח הגבורה בידיים הי' ליעקב. ולכן אמר יעקב אבינו ע"ה (בר"פ וישלח) והי' המחנה הנשאר לפליטה, ופרש"י כי אלחם עמו, ע"כ. והי' בטוח שינצח במלחמה, לפי שידע בנפשו ששמר

כל התורה והמצוות בימי מגוריו אצל לבן, וממילא באופן זה גם כח המלחמה שייך ליעקב.

ו"ל עוד שבוה שנתנה רבקה אמנו את עורות גדיי העיזים על ידי יעקב וגרמה שיצחק אבינו ע"ה יאמר על יעקב "הקול קול יעקב והידיים ידי עשוי", בזה תקנה שגם הידים ידי עשוי לצד במלחמה יהיו ליעקב דייקא. והסכים יצחק אבינו ע"ה, אך תלה הדבר שדייקא כשיהי' קולו קול יעקב אז יהי' בחינת ידי עשוי בשליטת יעקב. וא"ש המדרש (פתיחתא דאיכה, ב) בזמן שהקול קול יעקב אין הידים ידי עשוי. וזהו שאמרו רז"ל (מכות ג') עומדות היו הגלינו בשעריך ירושלים (תהלים קנ"ב, ג) מי גרם להגלנו שיהיו עומדות במלחמה, שעריך ירושלים שהיו עוסקות בתורה.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי אש בקצירת האומר

שיחול הברכה אף במצב ירוד

י"ל שמשום כך קבל יעקב אע"ה את הברכות הק' כשהי' לבוש בבגדי עשוי, כדי ליסוד ולהשריש בזה את כח הברכה לבני"א אפי' אם יהיו ח"ו במצב שפל וירוד, ויהיו לבושים בבחינת בגדי עשוי שזהו רמז להבגדים הצואים שעוטים את הנשמה מנגעי העוונות והחטאים ר"ל, שעל אף כל זה יומשך להם שפע טובה מן שמיא.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מדרגת העונה של יצחק כלפי רבקה

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו וכו' ויעתר לו ה' וכו' (בראשית כ"ה, כ"ג). הנה כתי' לנכח אשתו ופירשו בספה"ק (אורח ישראל) שהתפלל לה' שיושיעו בזכות אשתו הצדקנית. שכן הוא דרך הצדיקים בענותנותן אינם חושבים עצמם לראויים לישועה ומתפללים לישועה בזכות אחרים. ובזכות ענותנותו נענה ושמע ה' לתפילתו כדכתי' ויעתר לו ה'.

אמנם ברש"י פי' "ויעתר לו, לו ולא לה, שאינה דומה תפילת צדיק בן צדיק" וכו'. וי"ל בודאי גם היא בעונותנותה התפללה שתיושע בזכות יצחק, אמנם תפילתה בענותנותה לא הגיעה למדרגת ענותנותו של יצחק, שהתל כיון שהי' בן צדיק, ותר הי' לו לתלות במדרגתו הגדולה, והיא הויה היתה בת רשע. וכמו שפי' הגר"י מוולאזין זצ"ל על דברי הגמ' (נדרים לח) אין הקב"ה משרה שכניתו אלא על גיבור ועשיר וחכם ועניו. והכל הוא להורות על מדרגת העונה המובחרת דאחר שהוא גבור ועשיר וחכם ועכ"ל הוא עניו, זהו מדרגת העונה הגדולה ביותר ועל כזה משרה הקב"ה שכניתו. ועפ"ז מובן מדרגת העונה של יצחק שגדולה מרבקה ולכן ויעתר לו ולא לה.

(כ"ק מרן רבינו הנחל דוד ז"ע)

"הלא אח עשיו ליעקב ואוהב את יעקב"

בעוה"ב. אכן הקב"ה משיב להם "שׁוטים שבעולם, כל מה שעשיתם לצורך עצמכם עשיתם וכו'". נמצא שאע"פ שבסופו של דבר גרמו לישראל לעסוק בתורה, נמצא שמצד "יעקב" וסוף הדבר ה' להם צד בחירה בטוב, אבל לא הועיל להם מאומה. כי כיון שעכו"ם טבעו רע, אין לו שום תקוה בכל דבר טוב שעשה, אא"כ נתכוין לשם שמים, אבל עקב הדבר, שנתהפך לטוב, אין מועיל לו מאומה.

משא"כ יעקב אבינו, אחז"ל (פסחים ג') "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אע"פ שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". וכתב הרמב"ם שכך הוא הדרך לחזק את הילדים לתורה, ע"י שנותנים להם דברי מתיקה, וכן לבני הנעורים וכו'. ובספה"ק **תולדות יעקב יוסף** כתוב, שכך היא הדרך, כדי להעלות גם את השלא לשמה.

והנה בספה"ק **זרע קודש** עה"פ "אולי ימושני אבי וגו'" כתב ש"ועשה מטעמים לאביך כאשר אהב" קאי על התורה ומצוות שהם מטעמים לאבינו שבשמיים. ואם אמור יאמר איש ישראל "אולי ימשני אבי", הייני שימשש את התורה ומצוות, "והייתי בעיניו כמתעתע" שלא יהיו באמת לשמה כראוי, "והבאתי עלי קללה ולא ברכה". ומסיים חז"ל "והשיבה, עלי קללתך בני ואך לך קח לי, כי לימוד אפילו שלא לשמה, וקוב"ה חדי בפלפולא דאורייתא, ולקוח בגדי עשיו החמודות..."

נמצא שזוהו התכלית שהתברך יעקב כשעל ידיו עורות שעירות כדוגמת ידי עשיו, והרמז בזה, שאם הידי עשיו" גורמות ל"הקול קול יעקב", יש תיקון וברכה גם להם, נמצא שהבחירה ליעקב בין טוב לרע ה' מצד שנגעו ידיו בעקב עשיו. והרמז בזה, שאע"פ שעה"ז הוא חלקו של עשיו, מ"מ אם לומד תורה כדי שיזכה בברכות עוה"ז, מ"מ כיון שסופו לבוא עי"ז לתורה אמיתית, יש ללימודו תיקון, ונמצא שיש לו זכות גם בעוה"ז, כיון שבזכות זה זוכה לתורה. וזהו מריבת יעקב ועשיו בנחלת שני עולמות, שעשיו אינו זוכה בנחלת עוה"ב במה שגורם ליעקב לבוא לזה ע"י תיקון שווקים ומרחצאות וכו', כיון שאין כוונתו לשם שמים. אבל יעקב זוכה גם בנחלת עוה"ז, כיון שבסופו של דבר הוא המביא בעקבו, שיוכל לבא להשגת התורה, ולכן ניתן לו הכח ללבוש אפילו את בגדי עשיו החמודות, כדי לבוא בסופו של דבר לתכלית הנרצה.

ויתרונצו הבנים בקרבה וגו' ופרש"י, "מתרונצים זה עם זה ומריבים בנחלת שני עולמות". ובתנא דבי' אלי' איתא, שיעקב ועשיו חלקו ביניהם, יעקב נטל עוה"ב ועשיו נטל עוה"ז. אלא שידוע שלמעשה יעקב זוכה בחלקו של עשיו, ובידו גם עוה"ב וגם עוה"ז, ועשיו מאבד גם את חלקו בעוה"ז.

והנה בספה"ק ישמח משה כתב ששמע בחלום, שאע"פ שיעקב נולד בטבע הנוטה לטוב, שמבטן אמו ה' משתוקק לבתי כנסיות ובתי מדרשות, ועשיו נולד בטבע הנוטה לרע, שהי מפרסכ לצאת לבתי עבודה זרה, וא"כ היו לכאורה משוללי בחירה. אמנם לפי שהיו **תאומים בבטן אמם, עי"ז יש להם התערבות, ועשיו בנטייתו הרע, מושך את יעקב עמו, ויעקב בנטייתו הטוב מושך את עשיו, נמצא שיש לכאו"א מהם בחירה,** ע"כ שמע בחלום. והוסיף הישמח משה זי"ע בחלומו עפ"ז לפרש הפסוק, (מלאכי א' ב') "אהבתי אתכם אמר ד', ואמרתם במה אהבתנו הלא אח עשיו ליעקב וגו', ואוהב את יעקב. ואת עשיו שנאתי וגו'", פירוש, באיזה זכות זכו בני יעקב לאהבתו, והרי היו יעקב ועשיו משוללי בחירה. לזה אמה **דמצד היותם אחים ה' להם התערבות,** ואעפ"כ פירש זה לתמוז וזה לרשעו, ומשו"ה ואוהב את יעקב ואת עשיו שנאתי, ע"כ הוסיף הישמ"מ זי"ע בחלום.

ובספרו הקדוש הוסיף עוז, דהנה עשיו נקרא חזיר היעו, שפושט טלפיו להראות סימן טהרה שברגלו, ולכאו' מנין בא לו סימן טהרה זה, אלא לפי שהיתה ידו של יעקב אוחות בעקב עשיו, בא לו בנקום זה סימן טהרה, ועל כן יש לעשיו ג"כ בחירה. ומצד נגיעת יעקב בידו בעקב עשיו, יש ליעקב קצת היזק, ויש גם ליעקב בחירה, עכדה"ק.

ואולי נוכל לבאר קצת דבה"ק בס"ד, דהנה עקב רומז על הסוף, כמו "והי' עקב תשמעון" (ברבים ז' י"ג), והרגל מורה על גמר העשיו'. והנה עשיו הנמשל לחזיר יש לו בפיו סימן טומאה, ורק ברגלו יש לו סימן טהרה. וירמז למה שארז"ל (פנחה ז"ב) שעתידין הרומאים לטעון, "רבש"ע הרבה שווקים תקיניו וכו', וכולם לא עשיו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו בתורה". והנה בטענה זו רוצים בני עשיו, לאחר שהפסידו את העוה"ז, לקבל לכה"פ חלק

ילדה ואין לי מאומה להשכיב אותה עליו. אמר לה רבי עקיבא לאשתו רחל ראי שיש אדם שאפילו תבן אין לו, ופירש הר"ן שאליהו בא לנחמם שיש עניים יותר גדולים וקשים מהם. והנה אף שאינו מפורש בגמרא אבל ברור שרבי עקיבא נתן מהתבן שלהם לאותו עני. ולפי"ז אמר המאור עינים שבעת דיבורו של עשיו כאשר שאל את אביו איך מעשרת את התבן צפה והשיג יצחק ברוח קדשו את הניצוץ הק' של נשמת ר"ע שקולו היה מדבר עמו ובוקע בזמן דיבורו של עשו. ובמידה טובה מאד עתיד לעשר ולתת צדקה מהתבן בזמן עניותו הגדולה לאליהו הנביא. ולכן היה סבור שעשו שבו גנוזים הנשמות גם מדקדק במצוות. ומוסיף בליקוטי מאמרים שבילי פנחס שלפי מהלך המאור עינים יובן גם מה שנתפעל יצחק אבינו מדברי עשו "איך מעשרין את המלח", ששינוי בעירובין (מ"א י"ג) לגבי ת"ב שחל בערש"ק שלשיטת רבי יוסי מתענה ומשלים הצום עד ש"ק. ור"ע נחלק עליו כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה. תניא פעם אחת היינו יושבים לפני ר"ע ולתשעה באב שחל להיות בערב שבת היה והביאו לו ביצה מגולגלת וגמעה בלא מלח להראות לתלמידים ההלכה שאין משלימים התענית בערב ש"ק. וכתבו שם התוספות בשם רבינו חננאל קבלה בדינו כי רבי עקיבא באותה שעה מסוכן היה, והביאו לפני רבי עקיבא הרופאים לגמוע ביצה מגולגלת בלא מלח באחרית היום, ורבי יהודה לא דקדק לברר שהסיבה האמיתית שאכל רבי עקיבא הביצה כיון שהיה בסכנה מפאת הצום, וסמך ללמוד מזה שאסור להשלים הצום בערש"ק. אבל מזה נמצינו למדים מזה כי על אף שר"ע היה בסכנת נפשות מפאת הצום עם כל זאת הקפיד לאכול את הביצה דוקא בלא מלח כדי להצטרע על החורבן. ולפי זה יש לומר כי גם כששאל עשו את אבא היאך מעשרין את המלח השיג יצחק ברוח הקודש את קולו של רבי עקיבא שנשמתו היתה גנוה בראשו של עשו שרצה ללמוד מיצחק איך מעשרין - לשון הפרשה לפני הקב"ה את המלח שלא לאכול את הביצה במלח מצער החורבן. ואת התבן לעשרו ולתנו לעני שנוצר לתבן עבורו אשתו היולדת.

יצחק ראה לפני בעל תשובה ובעל נשמה קדושה

ומוסיף הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע ע"פ מש"כ באור החיים הק', שרשע שיש בתוכו הרבה ניצה"ק כשהוא בא סמוך לצדיק, נתעוררים כל הניצה"ק שבו ומבקשים תיקון. ולכן בכל עת שהיה עשיו בא בד' אמותיו של יצחק היה נעשה בעל תשובה, כי הוא יצחק דין דקדושה, והוא עשיו דין דקליפה, וניצה"ק הגנוזים בעשיו היו מתעוררים והיו מקשקשים בו ומחזירים אותו בתשובה. ממילא כשהיה רואה יצחק את עשיו הוא רואה לפניו בעל תשובה, וכשהיה רואה לפניו את יעקב רואה לפניו צדיק, והרי במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. ואמנם כשהיה עשיו יוצא מבית יצחק היה חוזר לסורו, אך סמוך ליצחק היה מתעורר בתשובה, לכן היה יצחק מקרבו. וכן כתוב בבאר מים חיים עה"פ "ויהי כי זקן יצחק ותנהנה עיניו מראות ויקרא לעשו בנו הגדול ויאמר לו שא נא" וכו', כלומה שביקש ממנו 'שא נא' תתרוםם נא כבה, שיתגלו ממך הניצה"ק הגנוזים בך.

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ערבי גדה

לך בזכותך ובך הדבר תלוי

ובמדור (בראשית רבה ס"ג, ב') לך בזכותך ובך הדבר תלוי, שמעתי ממורי זה"ה פירוש הש"ס (ברכות ז' א') שיצאה בת קול כל העולם יזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דרצה לומר בשביל דהיינו שהוא עשה צינור ושביל להמשיך לכל העולם, וזהו שאמרו בשביל"ל חנינא בני, ודברי פי חכם חן. (פנחת פנח פרשת תרומה דף צ"ד ע"א).

(בעל שם טוב)

תענוג ודביקות חדש על ידי השפעת אור אלקותו

ופירש רש"י יתן ויחזור ויתן. לתרץ תיבת ויתן גם צריך להבין מלת האלקים והיה די לומר אלקים, ויש לפרש דרך רמז שזה יהיה הנתנה שיתן לו האלקים היינו שישפיע ה' יתברך עליו אלקותו בכל עת ויהיה דבוק תמיד בה' ברוך הוא בכל עת יותר ויותר, וזהו יתן ויחזור ויתן היינו שתמיד יהיה זה הנתנה שופע עליו שיתחדש בכל עת ויהיה תענוג ודביקות חדש על ידי השפעת אור אלקותו יתברך שמו עליו.

(דגל מתנה אפרים)

עמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' שלום אליעזר ראטער שליט"א לרגל נישואי הנכד למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיהא הבנין עדי עד ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכת"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד הרה"ג ר' חיים בעק שליט"א לרגל היכנס נכדו הבה"ח כמר אשר אנשיל בן לחתנו הרב יצחק ברזובסקי שליט"א לעתונצ"צ למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכת"ס אבי"ר

(בת עין)

משנים מפני דרכי שלום

בפרשיות אלו בהם התורה קוסקת במעשה אבות, וקיי"ל שקיימו מצוות התורה"ק אף שעדיין לא ניתנה, לכן מצינו קושיות בראשונים על דרכי אבותינו. ובפרשתינו מפורסמת הקושיא על יעקב אבינו ע"ה עמוד האמת כדכתיב תתן אמת ליעקב, איך שיקר לאביו בערמה כדי לקבל הברכות. וברד"ק עה"ת פי' ההיתר היא מפני השלום (יעו"ש שכתב שיעקב אע"ה הבין דמפני השלום לא דווקא אלא כל צורך שהא). ע"כ נעסוק בהיתר שה' אמר לו לשנות מפני השלום באמירתו לשאול. וצ"ל שהרד"ק הבין דמפני השלום לא דווקא אלא כל צורך שהא). ע"כ נעסוק בהיתר זה לשנות מפני השלום מקורו, גדרו, טעמו, תנאי ההיתר וכל המסתעף מזה ולהלכה ואח"כ נברר ערמת יעקב אבינו ע"ה, אך קודם נקדים בקצרה בעצם האיסור של שקר (ובחומרות אחרות נרחיב בזה).

מקור איסור שקר: בתורה"ק נאמר "מדבר שקר תרחק", ונחלקו הראשונים בביאור הרחקה זו. ו"א דנאמר לדריינים ולעדים שלא ידונו דין שקר ולשיטתם אין איסור שקר במיילי דעלמא אלא מידה גרועה (כן דייק הגר"ם בפעולת על הרס"ג עשין כ"ב מהראשונים שלא מנו דין זה במצוות התורה). ו"א דנאמר רק באופן שמזיק לאחרים (ויאם ר"ה וכו' בח"ב בספר חובת השמייה פ"ב בהגה, וכן מפורש בשו"ע י"ד סי' ת"ב דמי שמת לו מת ולא נודע לו אינו חובה למר לו אבל אם שואל עליו אין לו לשקר). ולכו"ע איסור שקר חמור מאוד שהרי רק בזה הוזכר התורה"ק ענין ההרחקה לרוב מיאוסו, ולהעיר אותנו עד כמה יש להתרחק ולברוח מדבר שקר (חמור מצווה ע"ד מסילת ישרים פ"א). ומצינו להגר"א באגרת לאשתו שהזהיר שתכה בבניה אם לא זהירין בשקר ובקללה.

מפני השלום: מקורו: בגמ' (בבמות סה) אמר ר"א משום רשב"א "מותר" לו לאדם לשנות מפני השלום, וילפינן ליה מאחי יוסף שאמרו אביך צווה לפני מותו לאמר (אף שלא אמר). רב נתן אומר "מצווה", וילפינן ליה משמואל שחשש ללכת לשאול שמא יהרגו ואמר לו ה' עגלת בקר תקח ואמרת לזבוח לה' אתי אף שלא בא לזבוח. ולהלכה פסקו הרי"ף והרא"ש שם כ"נ דמצווה לשקר (מיהו מצינו במנהג הראשונים שנקטו בלשונם מותר ולא מצווה ויש לעיין ואכתמ"ל).

טעמו: טעם ההיתר מפני השלום אין זה בגדר דחייה דשלום דוחה איסור שקר, אלא דבכה"ג ליכא כלל איסור שקר. דבאיסור שקר אין הדיבור עצמו אסור, רק תכונת השקר היא שאסורה, שאדם צריך להיות אמיתי במהותו ולא שקרן. וזה דווקא כאשר האדם משקר מחמת רצון, אבל כשמשקר בע"כ ליכא איסור שקר כי מהותו טהור. (חזו"א אמונה ובטחון פ"ד אות י"א). [וע"ע בס' **מכתב מאליהו** שהאר"ק בטוב טעם ומסביר עפ"י ערמת יעקב אבינו לקבל הברכות, ומיושב בזה נמי דמצוינו בכל אבותינו ששקרו לצורך. באאע"ה וביצחק אע"ה שאמרו אחותי היא, וביעקב אע"ה בקבלת הברכות, ובפגישתו עם עשו שאמר לו כראות פני אלוקים ותרצני, וביהודה ששינה ליוסף לומר אחיו מת ובשבטים ששינו ליוסף כנ"ל].

גדר שלום: מחלוקת: מפני השלום הכוונה בזה היא, לא מיבעי' להשקיט מחלוקת קיימת דמותה, אלא אפי' רק למנוע שלא יהיה מחלוקת כגון שיש רגלים לדבר שאפשר להגיע למחלוקת, (כגון באחי יוסף שחששו שיגיע למחלוקת). ואף באופן שלא הוא גורם המחלוקת מותר לבטל המחלוקת, (כמו שעשה אחון הפתן להשלים הצדדים בניהם).

קפידא: ובאופן שאין חשש למחלוקת ממש רק שאם יאמר האמת יש חשש שיקפיד עליו חבירו, יש לחלק דאם הקפידא אמיתית אפשר להתיר אבל כשאינה אמיתית כגון שחבירו חוקר אצלו על דבר מה, ואם יענה לו שלא רוצה לענות יקפיד קצת ולבסוף הוא יבין שהוא צודק יש לאסור (שו"ת שלמת חיים סי' שפ"ה. ועיין בס' יוב שפתיים שהרבה מ"מ ממאמר זה נלקח משם, שהביא ר' אהרן מהמאירי בבמות ס"ג. להחיד כל קפידא מעמשה דרב ואינו מוכרח ארייתו להמעיין). **בכלל ההיתר:** הוא אף באופן שספק לו אם יהיה שלום או אפי' שהשלום יהיה רק לשעה מותר, ואף שקר גמור הותר מפני השלום (כ"כ בחפץ חיים הל' רכילות כ"א ס"ח, אך העירך לר' בנימין שם חלק).

תנאי ההיתר: אף שהתירו לשנות מפני השלום כתבו הפוסקים כמה תנאים להיתר זה

א. דברים שכבר עברו: אף באופן שהתירו מפני השלום יש לזהר לכתחילה לא לשנות אלא בסיפור דברים שכבר עברו. אבל בדבר ההוה כגון אם אחד מבקש ממנו הלוואה ומפחד שלא ישלם אין לומר לו אין לי כעת. וכ"ש בעתיד כגון להבטיח לחבירו שיעשה כך וכך ועי"ז תתבטל המחלוקת (ספר חסידים סי' תכ"ו ומובא במ"א סי' קנ"ו ובשערי"ד שם). [ומיהו הרבה הקשו על דבריו יעו"ן בא"ר ופנ"ג, לכן יש חולקים על פסק זה (יעו"ן שו"ת מהר"ש ח"ז סי' קכ"ג)]. אך לכתחילה יש לזהר בזה. ואם א"א לזהר עכ"פ יאמר בלשון דמשתמע בתרי אנופי, [יעו"ן בשו"ת **רב פעלים** חו"מ ח"ג סי' ל' שהוכיח להתיר אף בסיפור דברים בדבר ההוה אם זה באופן שמשמע לתרי אפי מיעקב אביו כשלקח הברכות אמר אני עשו בכורן]. וטעם החילוק בין עבר והוה לעתיד דשקר שלעתידי יהיה מתרגל יותר לשקר, משא"כ בדבר שכבר עברו (כן מוזיק"ב בס' חסידים הוצאת מק"נ סי' תתתל"א).

ב. אי אפשר בעיני אחר: לא התירו מפני השלום אלא באופן שא"א בעיני אחר, אבל כשיכול להשקיט המחלוקת בלי לשנות לא ישנה (אף חפץ חיים הל' רכילות כלל א' ס"ח). ואף אם צריך לטרוח הרבה בשביל כך מוטב לטרוח ולא לשקר (מסכת נתיים סי' ל' להגה"ק זצ"ל). וכמו"כ אם יכול לומר בלישנא דמשתמע לתרי אפי לא יוציא שקר, וכמו"כ ימעט ולא יאמר אלא ההכרח.

ג. אקראי: י"א דלא הותר לשנות אלא באופן אקראי ולא ברגילות (יש"ש יבמות ג' בעובדא דרב הקפיד על חייא בנו ששיקר לאמו בכל יום בהננת האוכל, אף שהותר מפני השלום מ"מ בליחות שבין אביו לאמו אסור כיון שהיא דבר תמידי ועי"ז מתרגל לשקר). ומתבאר היטב טעמו ע"פ האמור לעיל להאיסור שקר היא מצד מהותו, ולא שינוי בדיבורו ובאופן שמואס בשקר בעצם ומשנה דיבורו לצורך אין חשש, אבל כשהתרגל לשקר אסור (כן בא בטוב טעם בס' יוב שפתיים ח"ב סי' י"א).

דוגמאות: לומר לגבאי צדקה אין לי: ע"פ האמור לעיל דיש מקום להתיר כדי למנוע קפידא דנכלל בהיתר מפני השלום, יש לדון לגבי גבאי צדקה אם מותר לשנות ולומר אין לי אף שיש לו כדי למנוע קפידא. ואפשר לומר דאף אם נאמר דמצד קפידא אין היתה, מ"מ מסתבר לומר דלא הוי בכלל שקר, הדוי כדברים שבליבו ובלב כל אדם שהרי הרבה מגבאי צדקה יודעים ומבינים שחלק גדול מאלה האומרים שאין להם למרות שכן יש להם, ונמצא שאין מקבלים וסומכים על דבריהם.

לומר שאינו בבית: י"א דאם בא אחד לביתו ורוצה לדבר עם בעה"ב, ועכשיו אין לו זמן לקבל, מותר לומר לאחד מב"ב שיגיד שאינו נמצא בבית (הגרש"א בספר שלמי מועד).

ד. יעקב אבינו: מצינו כמה תירוצים היאך שיקר יעקב אע"ה לאביו כדלהלן (א) כוונת יעקב היתה אנכי המביא לך ועשו היא בכורך (יש"ש ב) כיון שנאמר ליעקב ע"י רבקה בנבואה, וציווי ע"י נביא שאני (הי"פ). ג) כל הטעם שיצחק רצה לברך עשו שהוא הבכור, ועתה שבאמת יעקב קנה הבכורה שפיר עומד במקום עשו (חזקוני רבני בחי, אורח"ה הק, ועיין עוד בחזקוני שם שכתב שאין שום קושיא כלל בדאמת אין שום איסור שקר כשהו לצורך, יעו"ש עוד מה שהאר"ק).

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

טעה וסיים 'משמח חתן עם הכלה'

כיבודו בברכת 'שמח תשמח' בשבע ברכות ובמקום לסיים 'משמח חתן וכלה', טעה וסיים 'משמח חתן עם הכלה', ולא הבחינו בזה אלא לאחר כדי דיבור. האם צריך לחזור ולברך את הברכה, או שאין בזה כל כך נפקא מינה ואין צריך לחזור ולברך?

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: תלמיד חכם שנרדם על תלמודו כדי שיהיה לו כח ללמוד הלאה, וספר נפל על הארץ שלא באשמתו, האם להעירו כדי להרימו?

תשובה: כתב הרמ"א (י"ד סימן רפב ס"ה): אסור להניח ספר תורה על גבי קרקע. והוא הדין שאר ספרים, ואפילו על המדרגות שעושין לפני ארון הקודש, והטעם משום כבוד הספרים.

ובספר חסידים (סימן תתקנ"ג) כתב, אם נפל לאדם שני ספרים לארץ והגביה האחד, לא ינשק האחד עד שיגביה השני, [חזו"ן מדבריו, א. שספר שנפל צריך לנשקו, ב. שאם יש ספר נוסף שנפל, קודם יגביהו ואחר כך ינשק את שניהם].

לגבי אם נפל ספר לארץ בשעת התפילה כתב במשנה ברורה (סימן צ"ד סק"ה) שאם אינו יכול לכיין מותר להגביהו כשיסיים הברכה שעומד בה, ואי לאו הכי [דהיינו שזה לא מפריע לו לכוונה] לא יפסיק, וכל שכן שאין לקרוע באצבע וכיוצא בשעת תפילה [ועדיף ללכת להרים את הספר, מאשר לרמוז לאחר להרימו].

לגבי להקיץ לאדם לצורך מצוה, כתב בשו"ע (אורח סימן סג ס"ה) שהישן מעירים אותו לקרוא פסוק ראשון והוא ער ממש, מכאן ואילך אין מצערים אותו כדי שיקרא והוא ער ממש, שאף על פי שהוא קורא מתנמנם יצא.

לגבי להקיץ שלא לעבור עבירה, כתב הרמ"א (י"ד סימן שבע ס"א) כהן שישן ומת עמו באוהל, צריכין להקיץו ולהגיד לו כדי שיצא. וכתב הש"ך (סק"ה) שדוקא באיסור דאורייתא יש להקיץו, אבל אם הטומאה היא דרבנן, אין צריך להקיץו. ולכאורה מבואר שאין חיוב להקיץ אדם עבור מצוה דרבנן, או כדי שלא ישלם באיסור דרבנן, ורק במצוה דאורייתא יש להקיץו כדי שיקיים המצוה.

וכתב בספר חסידים (סימן ט"ז) וז"ל: הבן שבא לידו ריוח ואביו ישן למדנו מדמה בן נתינה שאסור להעירו, אבל אם בא ריוח לאביו ונפסד אביו, וכשמקיץ מצטער יותר שלא להקיץו, והבן יודע דעת אביו ששמח כשמקיץו בשביל אותו דבר, מצוה להקיץו מאחר שאביו שמח על זה. וכן כשמקיץו ללכת לבית הכנסת או לדבר מצוה.

ובביאור דבריו נאמרו שני פירושים, **ברוח חיים** (י"ד סימן רמ אות טו) כתב שמדובר כאשר יודע שאביו מרוצה שיעירו כדי שיוכל ללכת לבית הכנסת, אמנם בחיי אדם (כלל ס"ז סימן י"א) כתב הטעם ששניהם חייבים בכבוד המקום, וכן ביאר האדר"ת. **ובערוך השולחן** (י"ד סימן רמ ס"ה) התיר להעירו רק כשעובר זמן תפילה, וכתב שטוב להקיץו על ידי אחר, וכמדומני שכן מנהגו וכן נכון לעשות.

ולכאורה משמע שגם בשביל מצוה דרבנן אפשר להעירו, ואפילו הוא אביו, וביאר בשו"ת **קרוך לדוד** (סימן י"ח) שהכל תלוי אם יצטער שאם הוא יצטער כשישמע שלא העירו אותו, מצוה להעירו משום גמילות חסד, אבל אם אינו מקפיד על זה אין להקיץו רק במצוה דאורייתא, יעו"ש. ולכן גם בעניינינו כן, כיון שאינו אשם בנפילת הספר, ואין איסור דאורייתא כשהספר על הארץ, אם מכירו שישמח שיעירו אותו להגביה את הספר יעירו, ואם אינו יודע, לא יעירו.

ויש לציין בנותן טעם על חשיבות כיבוד הספרים, מובא בספר **'גוילי ספרים'** בשם הגרש"י ז"ל וצ"ל שהתשב"ץ היה מכבד ספרים ומוקרים, ויום יום היה מנקה את ספריו במטלית של משי מיוחדת לשם כך שלא יצטער עליהם אבק, בשכר זה זכה שהעש והריקבון אינם שולטים בספריו, ומספר בשם האדמו"ר הר"ש **'מליובאוויטש'** צ"ל שבדק בספריות רבות שאפילו אם ספר התשב"ץ עומד בין ספרים אחרים ששולט בהם העש ועושה בהם נקבים נקבים חלולים חלולים, ספר התשב"ץ נשאר עומד שלם ויפה בתכלית השלימות.

ובספר יפה ללב (ח"ג י"ד סימן ע"ד סק"ה) כתב, מה שזכה התשב"ץ שספרו הודפס בדפוס וכריכה נאה אין כמוהו, לפי שהיה נוהר לפרוס מטפחת יפה נאה וחשובה על הספרים שהיו פתוחים לפניו ללמוד בהם.

איך עושים תשובה

השניים עמדו מול השער המוגף והקישו עליו בכל כוחותיהם. אך שום תגובה לא נשמעה מעבר הדלת שמאחורי השער. "כולם ישנים" הפטיר אברהמ'ל בייאוש. "וואס טוהט מען", השלים מענדל לעומתו עם המצב ונשא עיניו על עבר בתי העיירה החשוכים.

נוסעים היו שני הידידים אברהמ'ל ומענדל בהתרגשות ובחיל בדרכים שכה מוכרות היו להם, אל עבר העיירה הק' צאנז.

מנהג היה להם לשניים משנים שניק'ה לנסוע מידי תקופה אל הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז, לשמוע דרך חיי"ם ותוכחת מוסר, להטעין את נפשותיהם ברוחניות ורגשי קודש, לתקופה נוספת של ימי החולין האפוריים, שיוכלו לעבור אותם בדרכם של חסידישע יידן כמאז.

אך בפעם הזאת אירעה תקלה בדרכם, אופן העגלה נשבר באמצע הדרך באופן שלא היה שייך לתקנו, העגלון פסע רגלית לכפר הקרוב להזעיק נפח, ולהם לא היה ברירה כי אם לעמוד בפרשת הדרכים ולחפש עגלה שנוסעת לכיוון העיירה ומקרכת אותם אל מחוז חפצם.

כאשר דרכו גליהם בשערי "סאנדז" כבר היה אחרי חצות, ותושבי העיירה ישנו שנת ישרים. כך שכאשר ניסו להתקבל באכסניא לשנת הלילה קיבלו את פניהם חלונות האכסנייה האפלים, ושער החצר המוגף. כל נסיונותיהם להעיר את אי מי מבאי הבית עלו בתוהו.

"אתה יודע מה אני חושב?" סח מענדל לאברהמ'ל כאשר סקר בעיניו את חלונות העיירה המוחשכים. "זכי איך אדע לפני שגילית את אזוני?" השיב חבירו בנימה של השעה שתיים אחר חצות... "אם אנו ממילא ערים בשעה הזאת" המשיך מענדל וגילה את מחשבותיו, "הבה נא ניגש אל ביתו של רבינו הקדוש אשר בוודאי מואה, רבינו עוסק כעת בעבודת הלילה, נעמוד מתחת חלונות הבית ונתבונן במתרחש".

"כך נזכה פעם לחזות בעבודת קודשו בשעה שבני אדם נמים את שנתם" - התלהב אברהמ'ל מהרעיון, ועד מהרה מצאו השניים את עצמם עומדים על קצות אצבעותיהם תחת חלונות הבית הגדול והקדוש המואר באור יקרות, ומאיר על כל סביבותיו.

כאשר הביטו פנימה נעתקה נשמתם למראה עיניהם. הרה"ק פסע בתוך החדר אנה ואנה אחוז שרעפי קודש ופניו בווערות כלפידים. בידי אחז את ה"לילקע ציבען", ומידי פעם העלה עשן סמיך שהוסיף למראה ההוד והערפל ששרר בחדר. כך עמדו השנים שעה ארוכה והתבוננו במחזה והרגישו איך מעמד זה משפיע עליהם רוח טהרה וקדושה, ורגשי התרוממות מציפים אותם.

לפתע אחז באברהמ'ל התלהבות נוראה, הוא לא שלט במעשיו והתפרץ אל חדר קודשו של הצדיק. "רבי! איך ויהל תשובה טוהל!" - זעק אל הרה"ק שננער משרעפיו למראה הפולש שבתוך ביתו.

את מה שנקח בהמשך לא יכלו לשער בדמיונם. הרה"ק תפס את אברהמ'ל בגרונו והרעים אליו בקולו: "דו גאלגאן וואס דו ביסט, אתה רוצה לעשות תשובה? איני מרשה לך לעשות תשובה! אם רוצים באמת לעשות תשובה עושים!"

אברהמ'ל ברח מהבית באימה כשמילות רבו הולמות בראשו כפטישים. או אז הבחין הצדיק במענדל עומד מצונף מפתח תחת החלון. "און וואס איז מיט דיר?" נעץ בו עיניים חודרות, "אתה גם רוצה לעשות תשובה?"

"חלילה!" נפלטה התשובה מבלי משים מפיו של מענדל הרועד...

מסירות נפש מדורי דורות

"ולכן נצטוונו לחזור ולקרות בכל יום פרשה זו של מסירות נפש, כדי לידע ולהודיע שאנו נשמור ונקיים כל קוץ וקוץ מכל דבר אלוהינו אשר שים בפי נביאינו כי גם הוא מצוות אלוהינו שנתחייבנו למסור את נפשינו כדי שלא להיפרד חלילה מקדושתו הנצחית..."

"ובכן פנחס'ל", מניח ר' לייב את ידיו הרכות על כתיפיו, מנערו מחלומו המתוק, ומחזירו באחת אלפי שנים קדימה. "אנחנו, שכבר כן יודעים מסירות נפש מה, אנחנו שכן ראינו יהודים פשוטים קלים שבקלים אשר מסרו נפשם על קדושת השם בכוחה של אותה נקודה מופלאה השוכנת בתוך כל אחד ואחד מישראל ואשר ירושה לנו מאבותינו בוודאי נבין לאשורו את אשר פירש לנו הרבי איך "קרוב אליך הדבר מאוד בפניך ובלבבך לעשותו". כי כל המצוות כולם כלולים במצווה של מסירות נפש. כי לעבור על איסור קל של דברי סופרים, ואפילו להתנהל בכבידות בעבודת השי"ת, הכל הם פירוד מקדושת השם, וכולים רח"ל באיסור של עבודה זרה שעל זה מסוגל ורוצה כל אחד למסור את נפשו. ובוודאי כאשר מדובר בנסיון קל ממיתה, בוודאי יחפוץ האדם להתגבר על יצרו ולנצחו ולדחותו מעליו".

"וזאת כבר מודעת לנו שתורת החסידות לא 'חידשה' דברים חדשים, אלא האירה את מצוות השם את אשר נצטוונו מאז ומעולם. כך גם אומר הרבי שיסוד זה שלמדנו זה עתה, כבר גילה משה רבינו ע"ה לישראל טרם כניסתם לארץ ישראל".

"ובזה יובן למה ציוה משה רבינו עליו השלום במשנה תורה, לדור שנכנסו לארץ לקרות קריאת שמע פעמיים בכל יום לקבל עליו עול מלכות שמים במסירות נפש. והלא הוא הבטיח להם פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו'". השאלה ברורה, הלא כן? "מוודא ר' לייב ומסכם. "אם כלל ישראל לא עמדו אז בכלל לפני נסיון של מסירות נפש בפועל, מדוע נצטוו אותו דור עצמו לקרות קריאת שמע ולקבל עול מלכות שמים במסירות נפש".

"אלא משום שקיום התורה ומצותיה תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירות נפשו לה' על יחודו שיהיה קבוע בלבו תמיד ממש יומם ולילה לא ימוש מזכרונו, כי בזה יוכל לעמוד נגד יצרו ולנצחו תמיד בכל עת ובכל שעה כנ"ל".

"למעשה פנחס'ל", ממשיך ר' לייב את אמרתו לאחר שתיקה קצרה, "כאשר מסיימים אנו פרק זה בתניא קדישא, למדנו בעצם את היסוד האמור שעל זה נתבסס הספר הקדוש לבאר כיצד קרוב הדבר אליך מאוד בפניך ובלבבך לעשותו. למדנו גם את "הדרך הארוכה" בפרקים הראשונים שהוא ע"י ההתבוננות במחו, ולמדנו גם את "הדרך הקצרה" למי אשר אין ידו משגת לדרך הארוכה. כעת עלינו להחזיר את אשר למדנו בתוך לבבינו פנימה וממנו נקח לעבוד את בוראינו לעלות ולהתעלות בדרך העולה בית קל. ובעז"ה בהמשך דרכינו נפגוש את תמרוני האזהרה אשר יציב הרבי לפנינו למען נדע מהם הדברים המפריעים לנו להגיע אל היעד הנספך. חזק ונתחזק יחדיו".

הוא עמד שם מצטופף-משתוקק בין רבבות אלפי ישראל. מן האופק נראים הרים שגיאים המאפילים בקומתם על הגיא אשר בתוכה המה מכונסים, למרות הקהל האדיר הממלא את כל מרחב העין הכולל בתוכו אנשים נשים וטף - שרר שקט-הס בלא פצה פה ומצפצף, הכל נשאו עיניהם והביטו אל הרועה הנאמן אשר דורש את דבר השם ברמה.

הזמן, ב' אלפים תפ"ח, פנחס בן נפתלי עמד אף הוא בין כל ישראל בגיא אשר בעבר הירדן, הלבבות פועמים בעוז בידיעה כי הם קרבים מתמיד להיכנס לארץ חמדת אבות - ארץ ישראל. והנה, כעת עומדים הם לפני איש האלוקים הגדול בענקים - משה רעיא מהימנא אשר נשאו לפנייהם את כל אשר דיבר השם אליו.

פינחס בן נפתלי עומד אף הוא בין כל ההמון הרגוש וההומה, והיה הקול הולך וגובר בקול רעם אדיר המתגלגל למרחקים ומתפרק על הררי אמורי הנישאים ומתפוצץ לאלפי ורבבות ניצוצי אש אשר חוזרים ומדליקים את לבבו ואת לבב כל אחד ואחד מהעומדים במעמד הנשגב הזה: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך..."

פינחס מרגיש את הבערה העצומה אשר נדלקה בתוך לבבו, אהבה עצומה נתלהטה בקרבו מתוך הרגשה עילאית הממלאת את כל ישותו "בכל לבבך אפילו הוא נוטל את נפשך" ללא שום ספק, אם יבוא איזה כנעני או אמורי ויכריח אותו לכפור באמונתו בחי העולמים, בוודאי ימסור את נפשו על קדושת השם - ידע.

ברם, מחשבת טורדנית עמומה במוחו ואותה השיח לאחר מכן לאלופו ומיודעו רבי יהודה בן חנני, "הלא ידענו והלא שמענו כי כל יושבי הארץ חלים ונרעשים מפנינו, עינינו ראו ולא זר בנפול סיוון ועוג - שני גיבורי תבל, ביד רבינו משה, וגם ארץ חמדת אבותינו נתונה אף היא בידינו בהבטחת אלוהינו. ומדוע אם כן היה דבר אלוהינו בידי משה נביאו לצוותנו על מסירות נפש בכל נפש ובכל מאודך? וכי נסיונות אלו מצפים לנו בארץ כנען?" תולה פנחס את עיניו בשאלה שיש בה מן הצפיה אל רבי יהודה.

"היטבת לשאול בני", פותח רבי יהודה את פיו בחכמה, "אכן מובטחים אנחנו כי בשבתינו בארץ, אם נשמע בקול ה' אלוהינו, ונקיים את מצוותיו ותורתו, תתן הארץ את יבולה ונשב עליה לבטח בלי לחשוש מנסינות כאלו".

"אך זאת ידוע תדע, כי ציווי אלוהינו בפי משה רבינו, הוא ציווי אשר קיים בכל עת ובכל זמן, כי זאת גילו לנו הזקנים והנביאים, שכאשר ניכנס לארץ ישראל, מחכה לנו שם מלחמה ורוחנית כבדה וכבידה עד מאוד, ממשל המוץ והקליפה אשר מכסים על האוכל, כך מכסה החושך והטומאה את האור והקדושה אשר בארץ אבותינו, ואותה נצטרך להבקיע ולהאיר".

"זה יהיה לך האות, כי כאשר היה ברור ונהיר לך שלמען קדושת השם אלוהינו נוכל אפילו למסור נפשינו, בוודאי ובלי שום ספק שגם על נסיונות אחרים שעוד יעמדו לפנינו בארץ הזאת, יוכל נוכל להם".

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

<p>ידידנו הנכבד הרה"ר מנחם מענדל הלשטוק הי"ו להגל הולדת הבת למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ה רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ר יואל וובר שליט"א להגל הולדת הנין והנינה התאומים למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה מהם ומכל יוצ"ה רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר</p>	<p>ידידנו הנכבד הרה"ר משה קורין הי"ו משכ"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א להגל הולדת הבן למז"ט ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ה רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר שמחת השלום ובר בליל שב"ק בבית מדרשו</p>
---	--	---

מ. יחיאל